

Dkt. Marv Wilson, Manabii, Kipindi cha 10, Yona, Sehemu ya 3

© 2024 Marv Wilson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Marv Wilson katika mafundisho yake kuhusu Manabii. Hii ni kipindi cha 10, Yona, Sehemu ya 3.

Neno la Maombi, tafadhali. Asante kwa mwongozo na msaada wako katika wiki hii, Baba yetu. Sote tunakujua. Umetupa majukumu mbalimbali leo. Tusaidie kuwa waaminifu katika kuyatekeleza.

Asante kwamba hatuko peke yetu. Hata pale ambapo hatuoni mkono wa Mungu kwa nje, tunaamini kwamba Mungu wa Yona, kwa kweli, ndiye Mungu wetu, anayetuongoza, anatuongoza, hata nyuma ya pazia, anatumfanyia njia, anatuwezesha, akikumbuka picha kubwa ambayo anatupeleka mahali fulani katika maisha yetu. Katikati ya maelezo tunayotaka kukamilisha leo, tusaidie kamwe kusahau kwamba kuna picha kubwa zaidi ambayo inakuhusu sana.

Unapotupiga hatua moja baada ya nyingine, tusaidie kuwa na imani kwako na makusudi yako kwetu. Tunapumzika katika uhakika huo leo kwa shukrani kupitia Kristo Bwana wetu. Amina.

Sawa, marafiki zangu, nataka kwenda kwa Yona. Mambo machache zaidi kuhusu samaki mkubwa. Kama nilivyoonyesha, mnyama huyu wa baharini, au samaki mkubwa tu kama anavyoelezwa hapa, ambaye Mungu anasemekana alimtoa.

Mambo kadhaa ambayo Mungu hutoa katika hadithi. Yanahusishwa naye. Na mstari wa 17 unazungumzia samaki huyu ambaye kwa wakati wake, kulingana na hadithi, anamwokoza Yona asizame.

Katika kumeza, mstari wa 17, na kutapika, sura ya 2, mstari wa 10, vyote viko chini ya udhibiti wa Mungu. Kwa hivyo tena, moja ya msisitizo mkubwa katika kitabu hiki, Mungu anadhiti maumbile. Mada ndogo, Baali alidhaniwa katika ulimwengu wa Foinike, ulimwengu wa Kanaani, kudhibiti maumbile.

Alikuwa Mungu wa hali ya hewa. Alikuwa Mungu aliyeleta mvua na kusababisha mazao kukua. Na hapa, Mungu wa Yona ndiye anayefanya hivi.

Hakika, ni muhuri wa mambo yasiyo ya kawaida. Siku tatu na usiku tatu zilizotajwa kulingana na kifungu cha mwisho katika sura ya 1, muda aliotumia akiwa amezikwa tumboni mwa samaki, zinaonekana kumaanisha kipindi kifupi tu cha muda. Ukichukua usemi huo, siku tatu na usiku tatu, unajua katika kisa cha Yesu, haukumaanisha saa 72.

Mara tatu 24, siku tatu , na usiku tatu. Ni usemi wa kawaida. Katika kisa cha Yesu, labda saa 39 kati ya 72.

Kwa nini? Tuchukue Injili. Yesu alisulubiwa yapata saa tisa alasiri. Jua likageuka kuwa giza kuanzia saa sita mchana hadi saa tisa.

Tuseme ameondolewa msalabani Ijumaa alasiri na kuzikwa. Kwa hivyo, kuna saa tatu huko Ijumaa alasiri, saa 24 Jumamosi, tuseme alifufuka saa 12 asubuhi Jumapili. Kuna saa 12.

Kwa hivyo, saa tatu pamoja na saa 24 pamoja na saa 12 kuanzia saa 12 jioni Jumamosi Jumapili ilipoanza, siku ya kwanza ya juma, hadi alfajiri Jumapili, saa 12 asubuhi. Kwa hivyo, uko katikati ya Jumapili. Kwa hivyo, hiyo ni saa 39.

Mfano mwingine mzuri ni aina za fasihi za Biblia. Na ulinganisho ni kwamba Mwana wa Adamu ni siku tatu usiku na mchana, na moyo wa dunia, kama Yona, ni siku tatu usiku na mchana. Tena, hoja hapa si kukandamiza umaalum wa lugha.

Inatumika kwa ujumla kwa muda mfupi unaohusisha, angalau katika kesi hii, inaonekana kuwa angalau sehemu yote ya kipindi cha siku tatu. Katika hali yoyote ile, matumizi ya mfano wa mazishi ya Yesu, ambaye, kama Yona, alikuwa kaburini kwa siku tatu na usiku tatu, yanafundishwa waziwazi, hakika katika Agano Jipya. Sura ya 2 inamwona Yona, kana kwamba, katika kaburi lake lenye maji.

Nasema, kana kwamba ni kwa sababu neno la kaburi katika Biblia ya Kiebrania ni sehemu ya sala ya Yona kutoka tumboni mwa samaki, ambayo anaijenga upya. Unaona katika 2.1, tunapoendelea sasa kwenye mashairi kutoka kwa simulizi, simulizi la nathari lililo wazi, anasema, Alipokuwa ndani ya samaki, aliomba, na kisha anafuata alichoomba. Kama hapa katika maandishi, anakumbuka sala yake ya ukombozi.

Anamwomba Mungu. Katika dhiki yake, alimwomba Bwana, naye akamjibu kutoka chini ya kaburi. Tanbihi katika NIV yako, KABURI, ni Sheol . Kila mtu alienda Sheol katika nyakati za Agano la Kale. Wema, wabaya, na wabaya. Kila mtu.

Wenye haki na wasio haki. Kuzimu ilikuwa sawa na kaburi. Ilikuwa tu ulimwengu wa wafu.

Katika baadhi ya maeneo, hutafsiriwa kama shimo. Ulishuka Sheol kila mara . Sawa na Agano Jipya, kwa kawaida kwa neno hili, ni Hades, ambayo Septuagint, kwa kawaida kwa Kigiriki, ilitafsiri Sheol , kwa kaburi.

Ilikuwa ni ulimwengu wa wafu. Alijiona, kana kwamba, kama mtu aliyepotea. Lakini katika sala hii, baada ya kuokolewa, anakumbuka jinsi rehema ya Mungu ilivyo nyingi maishani mwake.

Na alipomlilia Mungu, kile kilichomtegemeza katika saa ya shida ndicho kitu kile kile kinachomtegemeza Yesu katika saa ya shida. Alijua Zaburi. Zaburi zimeleta faraja na utambulisho wa kiroho wa kuwepo kwa watakatifu wengi wakuu wa Maandiko.

Mashairi haya yaliyowekwa kama muziki yanatupeleka kwenye kiini cha kiroho cha Kiyahudi na maswali ya kibinafsi kuhusu Mungu, kuhisi kutelekezwa na Mungu, malalamiko kwa Mungu, na pia kuishi kwa kuzingatia uzoefu wa kiroho, na pia kuishi mbele za Mungu kwa hisia ya uelewa mkubwa na faraja na mwongozo kutoka kwa Mwenyezi. Katika kisa hiki maalum, anapokumbuka sala hii aliyotoa kutoka tumboni mwa samaki, labda alikuwa akikumbuka Zaburi 118 kwa sehemu. Kwa nini unapaswa kuwa na Biblia ya marejeleo mtambuka katika maktaba yako? Kwa sababu moja, ikiwa huna wakati wa kutoa maoni, Biblia za marejeleo mtambuka mara nyingi zitakuonyesha kumbukumbu .

Remez ni neno linalotumika katika tafsiri ya Kiebrania ya kibiblia kuhusu jinsi waandishi walivyodokeza mara nyingi , ndivyo remez inavyoamaanisha. Na wanadokeza vifungu vilivyotangulia vinavyorudi nyuma katika lugha ya awali. Na hivyo, kile ambacho Yona wakati mwingine hunukuu kwa sehemu, wakati mwingine hudokeza ni uzoefu wa Mtunga Zaburi.

Katika Zaburi ya 18, ambapo anasema, Bwana ndiye mkombozi wangu. Jambo lile lile analosema, wokovu wa Bwana, ndilo analomalizia Zaburi hii. Mungu ndiye mwamba wangu ninayemkimbilia, wokovu wangu na ngome yangu.

Namwita Bwana, astahiliye sifa, Nimeokolewa na adui zangu, Kamba za mauti zilinizunguka.

Anazungumza, sivyo? Katika sura ya 2, anazungumzia kuhusu mwani uliomzunguka, ulionaswa kana kwamba umenaswa na mwani. Ni usemi wa kuvutia. Kamba za mauti zilinifunga, na mafuriko ya uharibifu yalinifunika.

Inatukumbusha kaburi la maji aliyokuwa ndani yake. Mitego ya mauti ilinikabili. Katika shida yangu, nilimwita Bwana; nilimlilia Bwana anisaidie.

Kutoka hekaluni mwake, alisikia sauti yangu. Mara mbili katika sura ya 2, neno hekalu limetumika mara moja, labda kuhusu hekalu la mbinguni, na pili, alipotafakari kifo chake mwenyewe.

Neno bora zaidi. Alifikiria hekalu hilo huko Yerusalemu na matarajio ya kuwa huko wakati fulani ujao kutoa dhabihu. Kwa hivyo, kilio changu kilimjia masikioni mwake.

Hiyo ni kawaida ya jinsi uzoefu wa mtunga-zaburi unavyoakisiwa sasa katika kilio hiki cha kuomba msaada. Alijua Mungu alihusika katika yote yaliyokuwa yakitokea. Nimetoa kauli hii mara mia moja kila muhula katika kila darasa.

Kulingana na Biblia ya Kiebrania, kila kitu ni cha kitheolojia. Mungu ana vidole vyake katika kila kitu kinachotokea katika maisha yako, katika maisha ya Israeli na duniani. Haimaanishi kwamba anawajibika moja kwa moja kwa kila kitu kinachotokea.

Lakini yeye ndiye Mungu wa historia. Na kwa njia ya Mungu, kidole hicho kilichofichwa cha Mungu, mkono huo wa Mungu unaoongoza uliofichwa, upo. Na kama unakiweka katika maana ya kitu cha mwisho nyuma yake, maana yake ya kitheolojia.

Sura ya 2 inasema ulinitupa kwenye kina kirefu. Maelezo ya haraka ya hilo, bila shaka, ni mabaharia waliokuwa ndani ya meli walihusika katika kumtupa kwenye kina kirefu. Aliwaomba wamtupe kwenye kina kirefu.

Mabaharia walikuwa vyombo vya Mungu tu anapoangalia nyuma na kutafakari yote hayo. Nilitaja kuwa ndani ya kina kirefu na kuwa kina kirefu hapa kinachowakilisha kama ilivyokuwa kaburi. Rudi tu kwenye hilo mara moja zaidi.

Kuzimu ilionekana kuwa na sehemu mbili kulingana na hadithi ya tajiri na Lazaro. Unakumbuka simulizi hilo katika injili? Wengine huiita mfano. Lakini ilionekana kuwa kulikuwa na sehemu mbili.

Chumba cha wenye haki na chumba cha waovu. Baadhi ya wasomi wanaamini baada ya ufufuo, chumba cha wafu katika Sheoli kiliondolewa hadi mahali papya penye maelezo mapya na kuitwa paradiso juu. Lakini kwa vyovyote vile, Septuagint inaiita Hades.

Haipaswi kuchanganywa na Gehenna ambayo inatokana na mizizi miwili ya Kiebrania. Ge ambayo inamaanisha bonde na Hinomu, bonde la Hinomu ndilo hasa linalomaanisha. Ambalo lilikuwa dampo la takataka la mji huko Yerusalemu ambapo moto ulikuwa ukiwaka kila wakati, ambapo mizoga ya wanyama waliokufa ilichukuliwa, ambapo vitu vilikuwa vikiharibiwa kila wakati vilipokuwa vikichukuliwa na kuteketezwa kwa moto.

Mali ya Gordon mwenyewe ilikuwa na Gehena ilipohamia hapa. Ukitaka kuona Gehena, chukua njia inayofuata ya kutokea kuelekea Gloucester, chukua njia ya kutokea 18, chukua Mtaa wa Pine, na uende kuelekea msitu wa Gordon. Utapata dampo hapo, ambalo liliendelea kuwaka Gordon alipokuja hapa.

Sasa, ni dampo lililofungwa, lakini hilo lilikuwa kama Gehena ya mahali hapo. Ambapo wanyama waliouawa barabarani walichukuliwa na kuchomwa moto. Miti ilichomwa moto.

Taka za watu zilichukuliwa kutoka barabarani au kutoka kwa wakandarasi katika siku hizo waliokusanya taka na kutupwa huko. Sasa tunajua ukosefu wa busara katika yote hayo kuhusu kemikali na mambo mengine kama hayo. Lakini hilo ndilo bonde la kisasa la kuungua.

Wakati mwingine, ile iliyokuwa Yerusalemu iliitwa Tophet. Mama yangu alikuwa akisema kuna joto kama Tophet hapa. Sikujua kamwe alikuwa akizungumzia nini.

Alikuwa msomaji makini sana, na Tofethi ni wazo la mahali pa moto au mahali pa moto. Na ni neno la kibiblia, wakati mwingine hutumika sawa na Gehena. Sawa, kwa hivyo hatuzungumzii Gehena, ambayo kwa kweli ni hali ya adhabu ya mwisho baada ya ufufuo wa mwili.

Ambapo Gehena inatumika hasa katika Ufunuo, inazungumzia kuhusu jehanamu kutayarishwa kwa ajili ya Shetani na malaika na ziwa la moto na kadhalika. Na hiyo ikiwa kwa ajili ya wafu waovu. Tunazungumzia kuhusu Sheol, kaburi.

Mambo mengine machache ninayotaka kuyataja katika sura ya 2. Tunapofikia mstari wa 9, utaona hapo kwamba neno hili ambalo jina la Yesu linatokana nalo. Mzizi wa Kiebrania Yashah, YASHAH. Yashah inamaanisha kuokoa, kukomboa, kuweka huru.

Na linapotumika kama nomino, neno hilo ni Yeshua, huku msisitizo ukiwekwa kwenye silabi ya mwisho. Yeshua ni neno linalotumika hapa. Sababu ya kutaja jina la Yesu ni kwa sababu hata katika Agano Jipya, msimulizi katika Agano Jipya anataka ujue kuna uhusiano kati ya Yeshua, ambayo ni jina la kuzaliwa la Yesu, ambalo lilikuja kwa Kigiriki kama Yesu, na likaja kupitia Kilatini kama Yesu.

Kuna uhusiano kati ya jina hilo na kile ambacho Yesu alikuwa akikihusu katika huduma Yake. Unapaswa kumwita jina lake Yeshua kwa sababu atawaokoa watu wake kutoka katika dhambi zao. Ukombozi kutoka katika dhambi ulikuwa kazi kuu ya Yesu, lakini si kazi pekee ya kipekee.

Yeshua ni dhana pana zaidi, ambayo ina maana ya ukombozi, uhuru kutoka kwa chochote kinachokandamiza. Kwa hivyo, unaposoma ajenda ya Yesu, ambayo hakuitangaza katika Mbatizaji wa Kwanza wa Dallas bali katika sinagogi la mji huu wa Nazareti, katika Luka sura ya 4, anazungumzia kuhusu kupata vipofu wanaoona. Anazungumzia kuhusu kuwaweka huru mateka.

Anazungumzia mambo yanayomhusu Yeshua katika maisha haya. Masuala ya haki ya kijamii na kujali. Kama Wakristo, ukombozi binafsi, wokovu binafsi ni muhimu sana.

Lakini tunapaswa kuweka maana ya neno hilo kulingana na muktadha wa Agano la Kale. Na kama vile Israeli inavyotoka Misri baada ya miaka 400, na huyu ndiye Yeshua wa Mungu, ukombozi, uhuru katika Kutoka kwa watu waliotumwa. Kwa hivyo huu ndio uokoaji, wokovu, uhuru wa Yona kutoka kwa makucha ya nyangumi au tumbo la samaki.

Na kwa hivyo hapa tunaona usemi, ushindi wa neema ya Mungu, ukombozi Wake, unaotoka kwa Bwana. Kwa hivyo, kwa maneno mengine, hata vitu vya kimwili katika ulimwengu huu vinavyohusisha uokoaji wa wanadamu vinahusishwa na Bwana. Wokovu, tena, ni zaidi ya wokovu wa kibinafsi kutoka kwa kamba za dhambi zinazofunga moyo wa mwanadamu.

Kuna maana kubwa zaidi ambayo tunapaswa kuelewa ukombozi. Na kuna vifungu vingi vya ajabu vinavyotukumbusha kile ambacho Yeshua anazungumzia. Katika sura ya tatu, tuna utume wa pili wa Yona.

Kama 3:1 inavyosema, Bwana anamjia mara ya pili, naye anaitwa kwenda Ninawi. Mmoja wa miungu iliyoabudiwa Ninawi alikuwa samaki. Na ukijifunza lugha ya Kiebrania, huna haja ya kujifunza lugha ya Kiebrania ili kufanya hivi.

Nenda tu kwenye Biblia kama NIV na ufungue katikati ya Zaburi 119. Kwa sababu herufi Nun, ambayo inahusiana na neno Ninawi, Nun ni picha ya samaki. Na Nun kwa namna fulani inaonekana kama mstari ulionyooka wenye kichwa kidogo juu yake.

Na kwa hivyo, samaki huyo alitumika kama aikoni kama moja ya sanamu huko Ninawi. Tunajua hili kutokana na uchimbaji wa akiolojia. Na inawakilisha kwa lugha ya Kiebrania herufi N.

Herufi M iko katikati ya alfabeti. Ndiyo maana nembo katika moja ya shule za Ivy League inaonyesha neno hili zuri, ambalo marabi walilitambua kutoka Biblia, lililoundwa na herufi ya kwanza, herufi ya kati, na herufi ya mwisho ya alfabeti ya Kiebrania - Aleph, Mem, Tav .

Jina la kwanza, la kati, na la mwisho. Jina la mvulana Emmet linatokana na jina hilo. Na Emmet inamaanisha ukweli.

Sawa. Nun ni herufi iliyo karibu kabisa na M katika neno Emmet katika Biblia ya Kiebrania. Sasa, atatangaza ujumbe ambao Mungu atampa kwa jiji hili kubwa sana la Ninawi.

Kuna makala niliyoandika kuhusu Ninawi kwa ajili ya kitabu kuhusu miji muhimu ya ulimwengu wa kibiblia ambayo nimeiweka akiba. Iko juu na unaweza kupata

ufahamu wa ukubwa wa hili. Kwa hivyo, sitaelezea au kurudia tu baadhi ya mambo niliyosema hapo.

Lakini hasa nataka kurejelea usemi wa kuvutia au misemo michache ya kuvutia. Mojawapo ya mambo tunayokutana nayo katika sura hizi mbili za mwisho ni ukweli kwamba mji huu wa Ninawi ulikuwa mji mkubwa sana kama RSV inavyosema. NIV ni mji muhimu sana.

Kijadi, msisitizo wa King James, ni mji mkubwa sana au mkubwa. Watu wamejiuliza kuhusu usemi huo mahususi. Sasa, tunajua kuna mji wa nabii wa Ninawi uliozungukwa na kuta ambapo mwanahistoria mmoja wa Kirumi alizungumzia jinsi magari ya vita yangeweza kuendesha gari kuelekea juu ya ukuta.

Mji wa Ninawi ulikuwa maili nane kuzunguka. Ungekuwa mji ulio na kuta nyingi, ambao ungeruhusu karibu watu 200 kuunganishwa kwa ukaribu katika mji huo. Wangeweza kuishi hapo.

Ambayo ingefaa ikiwa mtu angeichukulia hivyo. Yaani, jiji la Ninawi lenye kuta ndilo analofikiria, likiwa na watu 120 wanaotajwa katika sura ya 4. Ni watu 120 gani? Naam, idadi hiyo, kama unavyojua katika mstari wa mwisho wa Yona, inasema Ninawi ina zaidi ya watu 120,000. Tutazungumzia kuhusu usemi huo baada ya muda mfupi.

Hata hivyo, kuna njia nyingine ya kuelewa Ninawi yaani kuichukulia kama Ninawi kubwa zaidi. Ukiwa katika jimbo dogo la Uswisi na mtu akakuambia, unaishi wapi? Naam, hutasema, nilienda Massachusetts. Utasema, mimi ninatoka Boston.

Na katika maandiko, hasa tukirudi nyuma hadi Mwanzo 10:11-12 inaonyesha kwamba Ninawi ilichukuliwa kuwa sehemu ya miji kadhaa, kwa kweli miji minne ambayo imetajwa pamoja na Ninawi: Rehoboth, Erechala, na Resini. Majina haya si muhimu kuyakumbuka.

Lakini baadhi ya wasomi huchukulia miji hiyo ambayo ni kama msambamba na kisha marejeleo yanaweza kurejelea Ninawi kubwa zaidi yenye mzingo wa maili 60 badala ya maili 8. Sehemu ya kuvutia kwa baadhi ya wasomi ni kwamba hawajui la kufanya na usemi huo. Ni mji wa safari ya siku tatu.

Kulingana na Revised Standard Version, Ninawi ulikuwa mji mkubwa sana, safari ya siku tatu kwa upana. Naam, mji wenye mzingo wa maili 8 pekee hautakuchukua siku tatu ikiwa unapita moja kwa moja katika mji huo ikiwa tu umezimwa sana.

Suluhisho la hili lingeonekana kuwa njia tunayotaribu katika sura ya tatu ya Yona katika NIV kudokeza hili. Nakumbuka sababu imetafsiriwa hivi kwa sababu nakumbuka mjadala tuliokuwa nao na mtu ambaye alikuwa profesa katika Chuo cha

London na alikuwa amechapisha makala wakati tulipokuwa tukitafsiri NIV na jina lake lilikuwa Donald Wiseman, na alikuwa msomi anayeheshimika sana katika Jumba la Makumbusho la Uingereza. Na hakuwa tu mjuzi wa Kiebrania kama mmoja wa watafsiri wa NIV lakini pia alikuwa Msushi.

Alifanya kazi katika vyanzo vya Akkadian. Na shauku yake ilikuwa ni jinsi gani tutaweza kutoa usemi huo? Je, tunauchukulia kihalisi? Inachukua siku tatu kusafiri mjini. Alikuwa na wazo kama NIV inavyolitoa.

Hapa kuna mwelekeo kidogo kuelekea tafsiri. Tafsiri za Biblia hazipaswi kuwa tafsiri za Biblia. Unaacha tafsiri kwa ajili ya maoni, jukumu la tafsiri nzuri ya Biblia ni kukuambia kile ambacho maandishi yanasema.

Ukiingia sana katika maana ya kifungu au unachofikiri kinamaanisha sasa, unaingia katika eneo tofauti kidogo. Na hilo linazidi kuwa la kisiasa unapochukua neno kama vile ubatizo kwa Kiingereza, na ukitaka kuligeuza kuwa njia ya ubatizo, kiasi cha maji kinachotumika na jinsi unavyoelewa neno ubatizo au kama unataka tu kuliweka kwa ujumla na kuwaacha watazamaji waamue kama ni kuzamishwa, kunyunyiziwa na jinsi hilo linavyopaswa kueleweka. Acha watoa maoni wazungumzie kuhusu ibada ya Kiyahudi ya mikveot na jinsi mtu mwenyewe alivyojizamisha.

Inajirudia kwa Kiebrania. Walijiweka chini ya maji. Hakika ni makosa kwa michoro yoyote ya kisanii tunayopata tunapopitia makumbusho ya Yesu akiwekwa chini ya maji na Yohana, kama vile kwenye tanki la ubatizo la kisasa. Hii ilikuwa ni kujitumbukiza.

Jizamishe. Uzamishaji wa Kiyahudi ulikuwa ukifanywa kwa karne nyingi hata kabla ya Agano Jipya kuhusika. Lakini kujiepusha na kutafsiri hilo kwa njia tofauti huruhusu kila mila kuliangalia hilo na kulielezea kwa haki na kwa uwazi iwezekanavyo.

Baptizo lazima ieleweke katika muktadha wake wa asili. Sio katika muktadha wake wa kisasa. Na kuna njia mbalimbali ambazo neno hilo linaweza kueleweka.

Kwa hivyo, unapoenda kwenye kamusi, unaweza kupata maana moja ya maneno, lakini jinsi yanavyotumika katika muktadha maalum ni jambo lingine. Sawa, tunachukua nahau hii basi, na Wiseman akasema sawa, ziara inahitaji siku tatu. Na anamaanisha nini kwa hilo? Wiseman aliipata katika maandishi ya kale, na akaichapisha katika Tyndale Bulletin.

Siku tatu zinaweza kumaanisha siku ya kwanza ya kuwasili mjini. Siku ya pili ni ya kutembelea na kufanya biashara unayopanga kufanya mjini. Na kisha siku ya tatu ni ya kuondoka na kurudi.

Kwa hivyo, kwa sababu Wiseman ameitambua hii kama nahau katika fasihi ya kale ya Kisemiti na kitu ambacho, kwa kweli, katika ulimwengu wa Ashuru ambapo Ninawi ulikuwa mji mkuu wa Ashuru, kuelewa hii kama siku ya kwanza kusafiri na kufika siku ya pili ili kutulia, fanya ziara yako ya kibiashara na watu wanaofaa na siku ya mwisho ya kuondoka na kurudi. Tukiichukulia hivyo, haihitajiki. Kwa hivyo tunapaswa kuwa na ufafanuzi mpana wa jiji la Ninawi, yaani Ninawi kubwa, ambapo anakimbia kutoka Manchester hadi Essex hadi Hamilton hadi Wenham, na kisha anaishia Beverly, na amefunika maili za mraba sitini kwa sababu kuna watu wengi sana anaopaswa kuwahubiria katika kila kona ya barabara. Sawa, kwa hivyo unajua sasa, basi kuna njia kadhaa tofauti za kuelewa hilo.

Ama mji uliozungukwa na ukuta au Ninawi mkubwa zaidi wa kile kinachoitwa maili sitini kwa mzingo. Mambo mengine machache ninayotaka kutoa maoni yangu katika sura hii. Tangazo lilikuwa siku arobaini arobaini linakuwa nambari ya jumla inayotumika mara nyingi sana katika Biblia.

Wafalme watatu wa kwanza wa Israeli walikuwa na utawala wa miaka arobaini. Sauli alitawala arobaini, Daudi alitawala arobaini, na Sulemani alitawala miaka arobaini. Yesu alikuwa jangwani kwa siku arobaini, akijaribiwa.

Israeli walikaa miaka arobaini jangwani. Etcetera, n.k. Ni nambari ya duara.

Wakati mwingine, hutumika kwa kizazi kimoja tu. Nyakati nyingine, haswa hadi kipindi halisi cha wakati. Waninawi, ingawa walikuwa na onyo hili kwamba mji ungepinduliwa katika siku arobaini, neno hilo lilipinduliwa katika mstari wa nne.

Ukienda Israeli ya kisasa na kama kahawa yako ya haphuch imepinduliwa. Ni kile wanachokiita kahawa na maziwa yaliyochanganywa pamoja. Lakini wanaichukua na kuitupa kichwani.

Ni neno lile lile linalotumika hapa. Katika Israeli ya kisasa linamaanisha kugeuza kitu. Na hivyo, tangazo hili la mji kupinduliwa.

Unakumbuka nilipotoa hotuba yangu kuhusu hali ya unabii yenye masharti? Nilisema, mara nyingi nikiambatana na matamko haya mizigo hii, maneno haya yaliyotolewa yalikuwa ambayo wakati mwingine hayakuzungumzwa lakini bado yalitimizwa. PS Tafadhali puuza taarifa hii ukitubu.

Kwa sababu bila shaka Yona alitaka adui aangamizwe. Huyu ndiye Yona mzalendo. Huyu ndiye Yona ambaye hakutaka jeshi kubwa la Waashuri, polisi, mtekelezaji wa Mashariki ya Karibu ya zamani ya siku zake kuingilia mambo ya watu wake na kujaribu kuwadhibiti pale walipokuwa wameketi ukingoni mwa Bahari ya Mediterania.

Lakini Mungu huyu wa Yona, kama anavyosema katika 4:3 alikuwa na wasiwasi kuhusu Mungu huyu kwa sababu alijua kwamba alikuwa Mungu mwenye huruma. Alijua kwamba alikuwa na hasira ndefu, alikuwa mwepesi wa hasira, na angeweza kujizuia au kujuta kwa sababu ya upendo wake mwingi na neema. Na hivyo ndivyo Mungu alivyofanya katika hali hii maalum.

Jambo lililomshtua Yona sana katika aina moja ya kiwango cha kibinafsi. Jinsi kitabu cha kiada kinavyosema katika 3:5, Waninawi walimwamini Mungu. Sasa walimgeukia Mungu kwa kiwango gani? Hakika wanasemekana hapa kwamba waliitikia ujumbe huu, na umuhimu wa kihistoria wa jibu hili unatajwa na Yesu katika Mathayo 12:38 na Luka 11:29 na kufuatiwa kama ishara kwa Wayahudi wa siku zake.

Na ishara hiyo ya Yona ilikuwa ukweli kwamba watu hawa walitubu kweli. Walitubu. Na hivyo ndivyo ninyi, Wayahudi wenzangu wa karne ya kwanza, mnavyohitaji kufanya pia, kama sauti ya unabii ya Yesu mwenyewe ilivyowaita watu kufanya kile ambacho Waninawi walifanya.

Waliitikia wito wa Mungu wa kugeuka. Teshuvah. Ingawa tunatafsiri toba inamaanisha kufanya 180.

Na kwa hivyo, lugha hiyo ilikuwa wito wa kugeuka, na kwa hivyo waliamini ujumbe wa Mungu, na kwa nje, waliitikia kama jamii nzima kuanzia kubwa hadi ndogo. Sasa hivi ndivyo tunavyoita katika fasihi Umeme. Na ukifungua kamusi ya Kiingereza ya Oxford isiyofupishwa utagundua kuwa Umeme ni kutumia maneno mawili yanayopingana kuonyesha kitu ambacho ni kizima.

Wakubwa kwa wadogo waliingia mjini. Hii haimaanishi wafalme na maskini zaidi waliingia mjini, au watu warefu na wafupi waliingia mjini.

Inamaanisha kila mtu aliingia mjini. Mti wa ujuzi wa mema na mabaya unamaanisha mti wa ujuzi wa kila kitu. Sio mema tu.

Sio uovu tu. Kwa hivyo, huu ulikuwa mji mzima ulioitikia, nao walichukua uongozi kutoka kwa Malak au Malak. Mfalme ndiye aliyetawala, ambaye alikuwa mtawala, na watu waliitikia kwa kuchukua ngozi za mbuzi. Walivaa nguo hii inayoitwa gunia, ambayo ilikuwa ngozi ya mbuzi kwenye miili yao. Ilikuwa na rangi ya kahawia nyeusi sana na mwonekano mweusi.

Hii ndiyo asili ya kwa nini watu wamevaa rangi nyeusi au nyeusi kwenye mazishi au wakati wa maafa na misiba. Huvai rangi angavu na za furaha. Nguo ya gunia ilikuwa na rangi nyeusi nyeusi.

Agano Jipya lina usemi huu: Jua litakuwa jeusi kama gunia. Na kwa hivyo hii ilikuwa ishara ya mataifa kumgeukia Mungu kwa toba. Inaanza na mfalme, na watu hukaa mavumbini.

Hii ndiyo asili ya kinachotokea Jumatano ya Majivu. Tunaye kwenye kamera Padre Juergen Lius ambaye alikuwa mchungaji huko Hamilton katika Kanisa la Christ Episcopal ambaye sasa anachunga kanisa la Anglikana katika eneo hilo. Na kwenye kamera tulipomhoji siku ya Jumatano ya Majivu alizungumzia asili ya majivu ambayo huwekwa kwenye paji la uso la watu siku ya Jumatano ya Majivu.

Inarudi kwenye Biblia ya Kiebrania anayoielekeza. Na anataja kifungu hiki na vingine kadhaa kama ishara ya toba, kutafakari vifo vyako mwenyewe, kutafakari dhambi yako mwenyewe. Na kukaa katika mavumbi, katika magunia ni mkao wa unyenyekevu mbele za Mungu Mwenyezi.

Na mfalme wa jiji hili anatoa tamko hili pamoja na wakuu wake. Angalia jinsi anavyowajumuisha mifugo. Kwa kawaida hatufanyi hivi lakini hii ni sehemu ya ulimwengu ambao Ibrahimu alitoka.

Ibrahimu alikuwa na ngamia wengi. Je, unajua alipoenda kumtafutia Isaka bibi harusi na kurudi katika nchi yake ya zamani Padan-Aramu kutoka Kanaani alipokwenda Aram- Nahariam, Aram ya mito miwili au Mesopotamia, alichukua ngamia kumi pamoja naye. Lakini Ibrahimu alikuwa na wanaume 318 kwenye orodha yake ya malipo, kulingana na Mwanzo 14.

Kwa hivyo, mababu, watu waliozunguka katika hilali yenye rutuba, wahamaji, wahamaji wa nusu, wafanyabiashara, utajiri wao kwa kawaida ulihesabiwa katika mifugo. Na hivyo ndivyo Ibrahimu alivyofanya alipotoka Kanaani, akarudi katika eneo hili pana la Harani, akamchukua ngamia kumi kwa mtumishi mkuu wa Eliezeri ili aende kumchukua bibi harusi kwa Isaka, yaani Rivka, na kumrudisha Rivka katika nchi ya Kanaani ili amwoe Isaka.

Wanaonyesha toba kwa jamii nzima, ambayo wanyama hawa walikuwa karibu sana nayo. Watu ni sehemu ya jamii hiyo, sehemu ya hiyo. Angalia mstari wa 7 kwa haraka, na pia inatajwa wakati Mungu anapoihurumia jamii hiyo, Mungu akiwahurumia ng'ombe 120,000 pamoja na ng'ombe wengi, jambo ambalo labda tungepuza kabisa. Je, umewahi kufikiria kwamba Amri Kumi zinajumuisha maagizo kwa John Deere na shamba katika nyakati zote za Biblia? Wanyama hupata siku moja ya mapumziko kwa wiki. Ng'ombe wako, punda wako, unawapa Sabato, unawapumzisha. Wao ni sehemu ya jamii.

Kwa hivyo, kwa hivyo, zinahesabiwa pamoja na jinsi jamii inavyoishi kwa utambulisho wa karibu. Sasa, Mungu kisha anatubu, kumaanisha kwamba Anaachana na Toleo la King James Anatubu, ambalo liko wazi kwa mkanganyiko mwingi kwa sababu ya

lugha hiyo. Sasa Yeremia 18:5 na kufuatia kifungu nilichokitaja kinachozungumzia asili ya masharti ya unabii, inasema tu ikiwa mwanadamu atabadilisha mwenendo wake wa vitendo, Mungu naye hujibu kubadilisha Yake.

Sasa, ukweli kwamba Maandiko yanafundisha kwamba Mungu habadiliki haimaanishi aina fulani ya kutoweza kubadilika kwa upande wa Mungu. Lugha hapa ni ya kibinadamu, ambayo ina maana kwamba tunajaribu kumhusisha Mungu na umbo au hisia kama za kibinadamu. Huu ni uzushi wa kibinadamu unaoelezea hisia kama za kibinadamu kwa Mungu.

Hiyo ni kutokana na mtazamo mdogo wa mwanadamu wa kidunia inaonekana kwamba Mungu anatubu au anajutia neno bora zaidi. Mungu amebadilisha mawazo Yake. Lakini huwezi kwenda hivyo kwa sababu Mungu si mgeugeu au asiyebadilika.

Lakini Mungu hufanya hivyo kwa sababu ya rehema, huruma, na kujuta hukumu wakati mwenendo wa mwanadamu unaporekebisha kwa wema. Una kitu kile kile katika Agano Jipya. Mwanadamu anapochukua hatua ya kwanza, Mungu hufanya hatua Yake.

Mkaribieni Mungu, naye atawakaribia ninyi. Kuna kitu kinachofanya kazi kwa ushirikiano hapa. Kuna fumbo.

Lakini uzalendo mkali wa Yona ulisababisha ari kali ya kizalendo dhidi ya adui mwenye nguvu na chuki wa Israeli. Kwa hivyo hapa katika Biblia, unaona upande wa kibinadamu wa Yona. Jibu la Mungu lilikuwa ni kujibu kwa huruma.

Sasa, kuna mambo machache kuhusu hasira ya Yona. Kwa kumaliza tu hili. Utaona kwamba ingawa amekasirishwa na huruma na tangazo la Mungu kwamba hangeharibu mji.

Kwa hivyo, Yona anakasirika. Na Mungu anaanza kumuuliza kuhusu haki yake ya kukasirika. Na anaenda nje kwenye ukingo wa jiji na kutengeneza kimbilio hili dogo chini ya jua kali.

Angeweza kupata kiharusi cha joto kwa urahisi, kuzimia. Mungu huumba au kutoa neno lile lile kama tulivyoona mbele ya mzabibu huu unaochipuka usiku kucha ili kumpa kivuli. Lakini Mungu hutuma tola.

Ni neno la kuvutia katika Biblia. Nitarudi na kuzungumzia kuhusu mdudu wa tola tutakapomfikia Isaya. Tola imetafsiriwa kwa njia mbili katika Biblia ya Kiebrania.

Mojawapo ni jina la mdudu huyu mdogo, mdudu huyu, ambaye alithaminiwa sana kwa tasnia ya rangi.

KUPAMBA RANGI Ilichukuliwa, ikapondwa. Ilipowekwa ndani ya maji ilitoa rangi isiyofutika. Kitu ambacho hakingeweza kutokomezwa. Ilikuwa ya kudumu.

Maana ya pili ya neno lililotafsiriwa kama minyoo hapa, maana ya pili ni nyekundu. Ni rangi nyekundu-zambarau.

Mdudu huyo alizaa. Unaweza kugeukia kitabu cha Kutoka na kuona jinsi baadhi ya vifuniko vizuri vya maskani vilivyokuwa na rangi ya tola. Rangi nyekundu, nyekundu.

Hapa mdudu anakuja, na bila shaka chagua mzabibu, labda mmea wa mafuta ya castor, baadhi ya wasomi wanafikiri. Kichaka ambacho kinaweza kukua hadi urefu wa futi 12. Mazingira ya aina hiyo ni sehemu ya ulimwengu.

Na majani makubwa yenye kivuli. Lakini hunyauka haraka. Kisha jua huchomoza na hamsini hujitokeza.

Na unaona hilo katika mstari wa 8. Hamsin ni upepo mkali na kavu unaovuma kutoka jangwani la mashariki. Unaenda Misri leo, Saudi Arabia, kwa vyovyote vile katika Mashariki ya Kati. Tunaingia katika msimu wa hamsin .

Hamsin ni Kiarabu kwa 50. Kiebrania kwa 50 ni Hamsin . Karibu sana.

Zote ni lugha za Kisemiti. Kwa nini inaitwa 50? Kwa sababu wakati wa kipindi cha siku 50, takriban wakati wa Machi na Aprili, pepo zinazovuma kwa kawaida hubadilika na kuwa moto na kavu, zikichochea kila aina ya chembe za vumbi. Wasomi wengi wanaamini kwamba jua lilipogeuka kuwa giza, miale yake ilifichwa kwa siku tatu nchini Misri, na kupatwa kwa jua kulitokea kutokana na hamsini katika Delta ya Nile, huku vumbi hili jeusi lenye joto na unga likichochea hewani.

Jua liliharibiwa na upepo huo wa mashariki. Kwa vyovyote vile, upepo huu mkali wa mashariki, neno hapa, ni neno ambalo halionekani mara nyingi katika ulimwengu wa kale, lakini maana yake bila shaka ni upepo mkali unaoingia na kumfanya Yona aanze kuzimia. Anasema nataka kufa na anataka sherehe ya huruma ya kibinafsi katika hatua hii maalum.

Na Mungu anamtia moyo, na jambo la mwisho ninalotaka kusema hapa kuhusu andiko hili ni kwamba amejishughulisha na ustawi wake binafsi. Huyu ni nabii anayejiburumia. Haya yote ni madogo sana ikilinganishwa na Waninawi laki moja na ishirini ambao Mungu mwenye neema na rehema amewaokoa.

Na nabii anapojali tu ustawi wake binafsi na faraja inayoletwa na mmea tu wa thamani ya muda mfupi, hapa kuna hoja ya fortiori. Je, nabii anapaswa kuwa na wasiwasi zaidi kuhusu Mungu mwenye neema na rehema anayeingilia kati? Kwa kifupi, hisia ya Yona ya maadili ilihitaji kurekebishwa sana.

Je, nabii mwenye huzuni anapaswa kujitolea bila ubinafsi kwa mahitaji ya maelfu ya Waninawi ambao pia waliumbwa kwa mfano wa Mungu? Vitu vya upendo na huruma ya Mungu. Kwa hivyo, nadhani hivyo ndivyo anavyomalizia kitabu.

Kumwita Yona aondoke alikuwa nabii asiyetii. Sasa amejishughulisha sana na nafsi yake. Na tena, ujumbe wa Biblia ya Kiebrania unapaswa kuelekezwa kwa jamii, si mimi, mimi mwenyewe, na mimi. Na ni somo la kujali kwa Mungu kwa jamii pana na kwa kweli ujumbe wa kitabu, Upendo wa Mungu wa Kimataifa.

Nami nitaishia hapo kwa leo.

Huyu ni Dkt. Marv Wilson katika mafundisho yake kuhusu Manabii. Huu ni kipindi cha 10, Yona, Sehemu ya 3.